

A. M. Alcover (1862-1932), notes menorquines

Eva Florit Pons
Servei de Política Lingüística
i Cultura Popular

Enguany es commemora el 150è aniversari del naixement d'Antoni Maria Alcover i Sureda, i el 80è de la seva mort. Per això, des d'aquestes pàgines, volem retre homenatge a la seva figura referint-nos especialment a alguns detalls de la relació del prevere manacorí amb l'illa de Menorca.

Antoni M. Alcover va desplegar una ingent tasca en l'àmbit de la lingüística catalana i del folklore i la seva figura és crucial per entendre com es configura la moderna dialectologia catalana. Compilador de les rondalles mallorquines, alma mater del I Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906) i primer president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans (1911), Alcover és l'artífex del magne *Diccionari-català-valencià-balear*, obra a la qual dedicà bona part de la seva vida i que publicà juntament amb el seu principal col·laborador, el ciutadellenc Francesc de Borja Moll.

En aquest article volem servir-nos del *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana* (1901-1936)¹, que funcionà com a mitjà de comunicació entre la xarxa de col·laboradors que teixí Alcover per confegir la seva obra del Diccionari, per deixar constància de la relació de mossèn Alcover amb Menorca.

A través del *Bolletí*, que es pot considerar la primera revista filològica de la península Ibèrica, Alcover descriu les seves “eixides filològiques”, les sortides de camp que va fer per tot el domini lingüístic per fer l'estudi lexicogràfic i gramatical de la llengua catalana de primera mà.

En concret, Antoni M. Alcover va fer a Menorca quatre eixides (1902, 1909, 1917 i 1920).

Eixida de 1902

Aquesta primera eixida a Menorca és breument descrita en el butlletí corresponent:

El dia 20 Mossen Alcover s'embarcà cap a Menorca, y a Ciutadella y Maó feu propaganda del Diccionari, trobant corresponsals per tots els pobles de l'illa.

Dia 22 donà una conferencia sobre'l Diccionari a n-el Círcol Catòlich de Ciutadella, aont acudí una nombrosa y escullida concurrència, sortint tothom ben resolt a prendre part en l'obra. Foren moltíssims que s'oferiren a esser col·laboradors. (BDLC I, 1902-1903, pàg. 60)

Eixida de 1909

Aquesta eixida és descrita minuciosament en el *Bolletí de la Llengua Catalana* corresponent: els dies 9 i 10 de febrer Alcover va ser a Maó; el dia 11 va ser a Alaior i as Mercadal; el dia 12 va ser a Fornells, as Migjorn Gran i a Ferreries, i el dia 13 va ser a Ciutadella. Vegem com descriu l'estada a Maó, on també aprofita per estudiar el parlar des Castell i Sant Lluís:

¹ Totes les citacions del *Bolletí* estan extretes del web Antoni M. Alcover (<http://alcover.iec.cat/>), que el recull digitalitzat.

Hora baixa prenim el vapor de Menorca per desembarcar a Ciutadella; però la mar va anar tan alsurada, lo endemà, dia 10, que no poguérem desembarcar a n-aquesta ciutat, i haguérem d'anar a Maó, aont arribàrem un poc passat la una. Avisat per telegraf, de part del Rdm. Sr. Bisbe d'allà, lo Rt. Mn. Ambròs Carabó, Rector de Santa Maria, mos esperava a n-el Moll, i mos ne menà a la Rectoria. A l'acte comensàrem l'estudi del llenguatge mahonès, aont mos ajudà Mn. Jaume Tutzó amb aquell entusiasme que posa sempre en les coses dels seus amichs.

Com el temps mos curtetjava, Mn. Tutzó mos posà en comunicació amb una senyora del *Castell* (Vila-Carlos) i Mn. Puig de Sant Lluís. Amb aquella i amb aquest poguérem estudiar bellement la pronúncia d'aquexes dues viles, qu'es prou diferent de Maó. (BDLC IV, 1908-1909, pàg. 279)

En el següent fragment, referit a l'estada a Fornells, en un exemple de la prosa àgil, viva i arrelada a la terra d'Alcover, veim com el filòleg manacorí aprofita qualsevol ocasió per estudiar la llengua.

Dexam el Sr. Mestre que s'acap de vestir i que berén; i, com fa un vent que talla i està a punt de ploure, mos arredossam una mica a ca aquella dona, qu'es pescadora i l'homo seu també, i me conta que les passen tan tristes am lo mal temps que reyna. Amb axò li aglapim una bona partida de mots i formes verbals, ben interessants, que li surten a forfollons, perque es com un cadellet de molí per rallar. (BDLC IV, 1908-1909, pàg. 280)

As Migjorn es troba amb un dels seus col·laboradors més il·lustres, Francesc d'Albranca:

Arribam demunt les dues an aquesta vila, aont tenim un gran amic, D. Francesc Camps, metge, entusiasta de la nostra Obra. Mos rep am paumes d'or; fa venir vuyt o nou al·lots de l'Escola Pública, molt desxondits i entenents, que mos pronuncien tots els mots que volem i mos conjuguen tots els verbs que'ls e demanam. Devers les quatre i mitja tenim l'estudi llest, conversam coralmnt una estona amb el Dr. Camps, fins que mos aficam dins el carruatge, i ¡cap a Ferreries manca gent! (BDLC IV, 1908-1909, pàg. 281)

I a Ciutadella es troba amb un altre homenot de la "renaixença menorquina", Àngel Ruiz i Pablo, també col·laborador del Diccionari:

Mos hi espitxam am nostre estimadíssim amic i company de causa N'Àngel Ruiz Pablo, escriptor de saba i d'empenta. El Rt. Superior, Pare Vinyes, mos fa una gran rebuda, i posa a les nostres ordes una vintena de ciutadellencs de deu a dotze anys, que fan un cap ben viu, i, ja som partits a demanarlos mots i a ferlos conjugar. Contesten rabents, sovint tots d'un cop i tan brunent que sembla una descàrrega de fusells am paraules per bales. Mos hi pegam fins a les dotze i mitja, que les dexam anar a dinar, i nosaltres feym dos diners de lo metex. Al capvespre hi tornam, i amb una horeta queda enllestida la pronúncia i la conjugació ciutadellenca. ¡Vaja quina gent més etxerevida aquets ciutadellenquets!

Am N'Àngel Ruiz Pablo, qu'es del Castell (Vila-Carlos), feym el repel llavò a la pronúncia i conjugació de dita vila; i llavò una filla seua i un fill seu, En Josep Ruiz, entusiasta regionalista, me donen una sessió de música clàssica (piano i violí) d'allò més alt de punt.

En Josep queda constituït Corresponsal de l'Obra del Diccionari a Ciutadella, en lloc de son pare, que hu era, però que no hi veu de feynes, que li toquen més d'aprop i no li dexen gens de temps buyt! (BDLC IV, 1908-1909, pàg. 281-282)

Eixida de 1917

En el butlletí que es publica aquest any, tot i que hi ha prou articles dedicats a Menorca (en concret n'hi ha dos de signats per Francesc Camps), a més de múltiples referències al dialecte menorquí, només esmenta de passada l'eixida que va fer a l'illa, en una mostra del llenguatge directe i a voltes punyent que tantes desavinences comportà a Alcover:

En la nostra darrera eixida a Menorca (hi arribàrem dia 16 d'agost i en tornàrem dia 1 de setembre) hem pogut comprovar que an aquella illa delitosa el mot *b[o]ldru*, no sols significa el moviment dels líquids quant bullen o boten o ratgen, sinó també els remolins o bolics de gent; així és que diuen sovint: «sa gent venia a *b[o]ldrus*; sa plassa era plena de *b[o]ldrus* d'al·lots; p'és carrer tot eren *b[o]ldrus* de fiets», etc.

¿Qué ho senten els caps verjos tan enamorats del baldufenc i forasterand *grup*? (BDLC IX, 1916-1917, pàg. 476)

De fet, és en el butlletí del 1920 en què explica àmpliament l'eixida del 1917, que transcorre del 16 d'agost a l'1 de setembre. El relat és molt interessant, ja que no només reporta les anècdotes de la seva estada a l'illa, sinó que inclou una descripció prou detallada dels fenòmens fonètics que li van cridar l'atenció. Cal tenir en compte que la feina que feia Alcover a cada poble era ingent: arplegava un grup d'al·lots i al·lotes i els feia conjuguar sencera una llista de vuitanta-dos verbs!

Així, a Ciutadella:

Me constituec an el Seminari ab set o vuyt seminaristes ben desxondits i llevents i de poca son ferm i investim la conjugació dels 82 verbs que duya en llista. Allò elze ha vingut molt de nou en aquells bons seminaristes perque no n'havien conjugats may de verbs menorquins d'aquella manera. Lluny de cansarse'n hi prengueren un gust fora mida. —Cinc dies me passí ab aquells intrèpits seminaristes, esclovellant la conjugació ciutadellenca i molts de punts de fonètica i de morfologia. La llengua es troba a Ciutadella casi com a Ciutat. Les diferències que hi ha son poca cosa ferm. Ciutadella sembla un barri de la Ciutat Mallorquina, però un dels barris més senyorívols. (BDLC XI, 1920, pàg. 36)

I a Ferreries:

Resulta un exemplar ben notable del dialecte de Ferreries Madó Eulària Piris, qui, a pesar dels seus molts d'anys, aguanta la mestra tot lo sant dia conjugant verbs, donantli el sus lo Sr. Rector i En Miquel Gomila. (BDLC XI, 1920, pàg. 37)

As Migjorn es torna a trobar amb Francesc Camps, que juntament amb les seves filles Catalina i Joana es posa a conjuguar verbs per a Alcover:

Al punt s'entrega ben peus alts l'heroyc Dr. Camps, lo Metge d'allà, un dels menorquins més benemèrits de la Pàtria, arqueòleg, historiograf, folklorista i llingüista de cap de brot i que, a pesar de córrer entre els xixanta i setanta anys, és una ànima perennalment jove. Pasam fil a l'agulla en lo de la conjugació a casa del Dr. Camps mateix, a on compareix lo valent seminarista En Josep Benejam, que ab D.ª Catalina i D.ª Joana Camps, dues filles de l'estrenuu Doctor, se posen a conjugarme verbs i més verbs menorquins, tal com els usen a Mitjorn Gran, i mos hi pegam els dies 23, 24 i el matí de dia 25, i mos ayda també lo Dr. Camps, però cada instant ens ha de deixar perque continuament el criden per malalts d'assí i d'allà. —Lo dialecte mitjorner en punt a conjugació també és ben consemblant an el ciutadellenc, distingintse per la seua puresa i netedat. (BDLC XI, 1920, pàg. 37)

De Fornells diu que són les al·lotes les que conserven el parlar forneller més pur:

Me rep i m'acull germanívolment a la Rectoria lo Rt. Mn. Bartomeu Florit, Ecònom d'aquella Parròquia, i me té a punt un floret de fornellers i fornelleres de vuyt anys fins en catorze i qualcún de desset, tots ells marinerel·los, casi totes elles estudiantes ab la Sra. Mestra Nacional, tots i totes ab un cap ben viu i ulls ben espolsats. Els abort an els 82 verbs de la llista, i ja son partits a conjuguar i jo a escriure com un desesperat. Se fa fosc i hora de anar a sopar. Suspenem el foc fins lo endemà oida missa i berenats come bon diumenge. Però lo endemà just comparegueren elles, perque ells se'n hagueren d'anar a pescar. No hi vàrem perdre gayre perque elles eren molt més pàtrigues xaravel·les per una conjugada, i llavò que tenien l'accent forneller molt més pur i refilat, puyes el parlar forneller el fan sobre tot les dones i especialment

les al·lotes, i com més tenrals son, més vitenc el fan. Els homes, com surten més de Fornells, el perden, i molts d'ells fan a posta de perdre'l per que els esters no se'n riguen de les peculiaritats de Fornells. (BDLC XI, 1920, pàg. 37-38)

As Mercadal Alcover detecta una tendència avui totalment consolidada: l'abandonament de l'anomenada vocal neutra tònica, que sí que conserven a Ciutadella, Ferreries i es Migjorn:

As Mercadal s'estén entre la gent jove: a) fer ε (uberta) tota e tònica procedent d'una \bar{e} (llarga) o de \bar{i} (breu) llatines [per exemple en paraules com *ceba*, *panet*, *aquest*, etc.]; —b) fan *-n* la *-m* final de la primera persona plural de l'imperfet i del condicional [açò és “nosaltres cantaven”]; —c) fan en *-és* i no en *-às* l'optatiu de la primera conjugació. I és el jovent que fa aquestes coses mentres la gent granada i sobretot els vells conserven el llenguatge antic, consemblant an el ciutadellenc. (BDLC XI, 1920, pàg. 39)

Des del punt de vista fonètic també destaca que tant a Alaior, com a Fornells i as Mercadal, “fan *-e* o *-ɛ* molta volta la *-a* i la *-e* (fïnals àtones)”. És a dir que pronuncien amb e final (oberta o tancada) paraules que la majoria de parlars pronuncien amb la vocal final neutra (per exemple en paraules com *cabia*, *veja*, *veure*, etc.).

De Maó diu que “la cosa més famosa” és “que no fan cap elle, substituintla per la *j* diptongal, semivocal, la *y* grega [...]”. És a dir que pronuncien amb i consonàntica paraules com *llet*, *olla*, *lletra*, *cavall*... I afegeix “I lo més famós encara és que no volen que els esters els ho retreguen”.

Però Alcover els ho retreu: “Així es que jo, consignancho assí, m'espòs a incorre en les ires dels bons mahonesos. I lo bo és que ja som reincident: l'any 1909 ja els ho vaig etzibar devant Deu i tot lo mon demunt aquest desenfreit de BOLLETÍ. ¡Que m'ho dispensin mos bons amics de Mó, que no ho fas per cap mal fel!”

A Sant Lluís es troba amb dos menorquins il·lustres:

Dia 29 vaig collar cap a Sant Lluís. Lo Rector d'allà, Mn. Pere Rosselló, ja m'esperava. M'acullí generosament a la Rectoria i ja m'hi tengué un flotó de santlluisers tenrals, de nou a tretze anys, uns vilans, altres pagesos, sis entre tots, tan xalests, desxondits i de poca vessa, que els acabús an els 82 verbs de la llista; i aquesta és teua i aquesta és meua i dassa que venga, foren tan el diantre que abans del sol pegar capficó a ponent, ja tenguérem conjugats tots aquells verbs. També hi ajudaren ferm los notables folkloristes d'allà, Mn. Antoni Orfila i Pons, de Sant Lluís mateix i En Gabriel Martí Bella, català, apotecari d'allà, avuy gendre del Dr. Camps de Mitjorn Gran. (BDLC XI, 1920, pàg. 40-41)

Des del punt de vista sociolingüístic, és una mostra de la forta vitalitat i omnipresència que tenia la nostra llengua a l'illa el comentari que fa Alcover, amb motiu del seu viatge de tornada de Maó a Ciutadella en autobús:

Me feu molta de gràcia un empleyat castellà que ab tota la seva família havia desembarcat del continent a Mó i venia ab l'automòvil a Ciutadella, i l'home estava tot cremat quant a totes les viles que mos aturàvem (Alaior (Aló), es Mercadal, Ferreries) sentia parlar tothom en Menorquí, *esa endiablada jerga que el mismo demonio no entiende*.

¡Ja ens aniria bé ferm, a menorquins, mallorquins i eyvissencs que el dimoni fos tan mal entenent com certs castellans! El mal és que mos entén massa i mos dona set voltes i mos ho fa anar tot a la biorxa. (BDLC XI, 1920, pàg. 41)

Finalment, per acabar el relat de l'eixida a Menorca, Alcover descriu, en termes generals i per contraposició amb el mallorquí, el parlar de Menorca:

Lo llenguatge de Menorca, el pla que deyen els vells menorquins, no se diferencia gayre del mallorquí.

Vetassí les diferències més notables: a) Menorca ha abandonada la lley antiga de la llengua, que just conserva Mallorca, de combinar els pronoms personals dobles de manera que l'acusatiu va davant i el datiu darrera: v. gr. LA TE *don* i LA ME *dones*, LA SE *donen l'enhorabona d'això o d'allò*. A Menorca diuen: TE LA *don*, ME LA *dones*, SE LA *donen*. —b) Se caracterisa també el menorquí per l'ús del datiu plural *lis* en lloc d'*elzə* o *los*: *digalís que tornin, dulís assò, pigalís, demanalís allò, ubrilís*. —c) També se diferencia el menorquí per usar l'altre datiu plural: *edzi, elzi* per *etze, elze*: v. gr. *ses teues amigues etze veuràs i edzi* (o *elzi*) *diràs tal cosa*. —d) L'adverbi de temps *en* (EN *venir ell, avise'm!*) afigen lo sò -ə endoblant sovint la *n*, i així diuen: *ən ə* (i *ənnə*) *pensarhi, hu dic* [...]. —e) Dins tot Menorca com dins tot Eivissa fan u tota o àtona: v. gr. trUbà, dUnà, morU, llengU, egU, trUnpitxU. —f) En punt a conjugació lo tret més característic és la generalisació i predomini absolut del subjuntiu en -i i de l'optatiu ab la ə posttònica feta -i-: volen que parII, parIIIs, parIIIn; volien que anassIs, anassIm, anassIiu, anassIn; que diguessIs, durmissIs, etc. que a Mallorca se va estenent a redols, sobre tot entre la joventut i els qui volen parlar fi. Dins Catalunya oriental i central ja dominen absolutament tals formes, havent arrelconades del tot les antigues. (BDLC XI, 1920, pàg. 42-43)

I afegeix un comentari una mica més subjectiu: “La nota general del parlar menorquí és la dolsura, suavitat, la blanor i cert avaciament.”

Quant a la presència de castellanismes diu que n'hi ha pocs. També lloa els preveres i seminaristes defensors de la nostra llengua:

Una nota molt consoladora i encoratjadora de Menorca: que la castellanisació no hi du gayre forsa sobre tot entre el poble, que se mantén prou aferrat a la seua llengua nadiua, molt més que el poble eyvissenc. Mentres a Eivissa corren castellanismes a betzef, que escarrinxen les orelles de tot bon amador de la llengua nostra, a Menorca casi no n'hi ha per nat senyal, gràcies a Déu.

I una altra cosa: hi ha un floret de capellans joves i seminaristes, ablamats d'entusiasme a favor de la nostra llengua, ben disposats a batallar per ella així com cal als bons fills de la Pàtria batallarhi. Beníssim! Benedicamus Domino! (BDLC XI, 1920, pàg. 43)

Eixida de 1920

Aquesta eixida transcorre del 8 al 12 de juliol. Va a Ciutadella, Maó i Sant Climent. Alcover confirma la tendència que tenen els parlars del centre i llevant de l'illa a assimilar-se al de Maó. Des del punt de vista de la fonètica, és interessant poder confirmar, a partir de les afirmacions d'Alcover, que a la segona dècada del segle xx també perdurava l'ús de la vocal neutra tònica a la zona de llevant, en lloc de la *e* oberta que es pronuncia actualment.

La conjugació, declinació i fonètica de Sant Climent no se diferencien gayre de Maó entre la gent menuda. L'invasió del dialecte de la capital s'estèn fatalment per tots sos entorns, an Es Castell, a Sant Lluís, a Aló, a Sant Climent. La característica d'aquest dialecte és que fa *ε* [...] la ə fosca i tònica de

les Balears. La gent vella encara conserva la ə; el jovent tot se tira a la ε. Devegades pronuncien ə encara, però aviat elze surt ε. Les capitals tenen aquesta trista glòria de matar els dialectes veïns. (BDLC XI, 1920, pàg. 210-211)

De l'estada d'Alcover a Maó destaca una anècdota i una qüestió lingüística. La qüestió lingüística és que, segons confirma Alcover, els maonesos han deixat de fer el ieisme que havia detectat en l'anterior eixida: “Ab aquests betzos aclaresch que allò que feyen els mahonesos anys enrera de pronunciar -j- tota -ll- inicial [...] s'ès perdut entre la joveña. Els vells ès segur que encara ho deven fer d'amagat.”

L'anècdota és que els joves que s'encarreguen de proveir-li mostres del menorquí li amollen una dita menorquina sobre els mallorquins que per sort Alcover es pren amb bon humor:

Per observar la pronúncia mahonesa ben genuïna, ens n'anam a la parròquia del Carme, que hi ha coranta-hores, i trobam dins la sacristia lo Rt. Sr. Rector d'allà, que posa a la nostra disposició quatre o cinch escolanets, més vius que una centella i que, en lloch de patir d'empegueïdors, pateixen de lo contrari. Com les diuen que som de Mallorca, m'enfloquen aquella dita dels menorquins: —*Mallorca terra porca*. Com ells no ho diuen per mal, sino perque no n'hi ha més de fetes, jo comens a ferlos pronunciar sèries de mots. (BDLC XI, 1920, pàg. 211)

El relat de l'eixida acaba amb una altra anècdota al vapor de tornada, en què mossèn Alcover demostra el seu mal geni i el seu caràcter devot alhora:

Cop en sech s'entrega una banda militar acompanyant devers 490 soldats que han acabat el servici i se'n van cumplits a ca-seua: casi tots son catalans de casi totes les regions de Catalunya, i s'embarquen cridant i avalotant com si haguessen perdut el coneixement. [...]

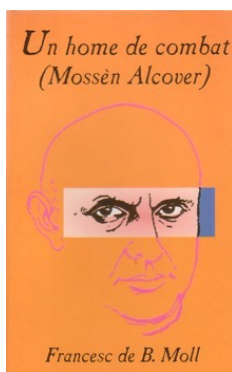
Aquell soldadum mou un formidable terrabastall despedintse dels de terra, que també criden a les totes, predominanthi lo sexe femení. Balcons i finestres de les cases del Moll i tota la vora marítima fins passat Es Castell, o sia Vila-Carlos, tot ès ple d'al·lotes i bergantelles que criden i venten mocadors, i els soldats que cuyden a esgargamellarse de brams i remeulos. Ni si tots fossen casats i aquelles fossen les dones, haurien mogut tant de telabastaix. [...] Entany jo fonch a Madrid dos mesos, i no hi vaig sentir més que una blasfèmia. Dins aquest bo de vapor avuy n'he sentides a talabaixons. Tantes n'he sentides que, per desagaviar de qualque manera la Divina Magestat, me som assegut a una cadira al mitx d'aquells blasfems i he fets els Passos, la Reyna de totes les devocions, que tant agraeix el Bon Jesús; i ab això me som recordat de les vegades que p'els carrers de París, Berlín i Londres, en mitx d'aquelles multituds de mils i mils de persones, me posava a resar el Rosari perque no hi faltàs una veu que alabàs Deu i honràs la Divina Mare, allà on fa tants de sigles que per aquells carrers i plasses no resen publicament lo Sant Rosari ni altra cosa que s'hi assembl. (BDLC XI, 1920, pàg. 211-213)

Mossèn Alcover i Francesc de B. Moll

Ès precisament en el relat de l'estada a Ciutadella feta durant l'eixida de 1920 quan Antoni M. Alcover esmenta Francesc de Borja Moll com un dels seminaristes que ha d'ensinistrar en la tasca lexicogràfica per al Diccionari. De fet, però, és en l'eixida de 1917 quan Moll coneix mossèn Alcover, car ell era un dels “set o vuyt seminaristes ben desxondits i llevents i de poca son ferm” que esmenta. El mateix Moll ens conta la impressió que l'hi causà:

Tenia tretze anys i badava uns ulls com uns salers; per això ell devia trobar que tenia poca son. Sempre he recordat la impressió extraordinària que em produí aquell home gras, cara-rodó, cap-pelat, de gest enèrgic, que davant els acudits o les capbuitades dels al·lots reia sorollosament i amb sacsament de tota la seva còrpora robusta. Vaig notar, però, que amb les persones grans —superiors del seminari o altres antics amics seus— parlava molt seriós, i fins i tot en to irritat, de greuges o malifetes que havia hagut de sofrir a Catalunya. I em va semblar que sota l'escorça rústica i riolera d'aquell infant gran devien covar

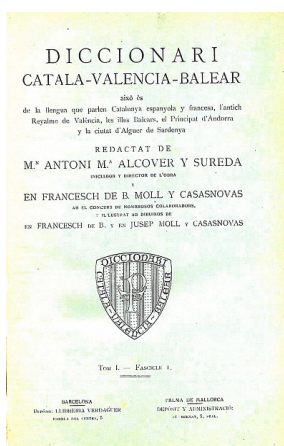
ebullicions terribles.²

Portada de la biografia d'Alcover escrita per Moll.

D'aquesta manera s'inicià la col·laboració de Moll amb Alcover, qui aviat li començà a enviar el *Bolletí del Diccionari* “amb els fascicles del qual vaig iniciar-me en els misteris de la dialectologia, dels mots arcaics, de les variants ortogràfiques i de la crítica de llibres de literatura i filologia catalana”, explica Moll. El filòleg ciutadellenc destaca també la prosa tan característica d'Alcover, que ja hem pogut copsar en les citacions del *Bolletí*: “moltes coses no les acabava d'entendre; però les rellegia per assaborir la fortor agredolça d'aquell estil tan sucós”.

Més endavant, el 1921 Francesc de Borja Moll se n'anà a Mallorca i es convertí en secretari de redacció del *Diccionari català-valencià-balear*, que es començà a publicar el 1926. D'aquesta manera, Francesc de Borja Moll es convertí en la mà dreta de mossèn Alcover, amb el qual col·laboraria fins a la mort d'aquest, el 8 de gener de 1932, moment a partir del qual Moll agafaria les regnes de l'edició del Diccionari, fins a la publicació, el 1962, del darrer dels deu toms que componen el també anomenat diccionari *Alcover-Moll*.

Coberta del primer fascicle del DCVB.

² Francesc de Borja Moll (1996). *Un home de combat (Mossèn Alcover)*. 3a edició. Mallorca: Editorial Moll, pàg. 161-162.